

TEMATY BADAWCZE 2014

1) kontynuowane z 2013 roku

1. KSIĘGA LAMENTACJI - TŁUMACZENIE, KOMENTARZ I WIZJA TEOLOGICZNA

Cel realizacji zadania

W zadaniu badawczym chodzi o adekwatne tłumaczenie Księgi Lamentacji, komentarz i wizję teologiczną jednej z najtrudniejszych i najbardziej enigmatycznych Ksiąg Biblii Hebrajskiej. Powstała ona najprawdopodobniej w VI w. przed Chrystusem i jest zapisem tragicznych przeżyć mieszkańców Judy, którzy doświadczyli zniszczenia Jerozolimy przez Babilończyków w 586. Wtedy została pogrzebana również tzw. Pierwsza Świątynia na Górze Syjon. To wydarzenie na zawsze pozostało w pamięci Izraela jako katastrofa par excellence.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Wydanie tłumaczenia i komentarza teologicznego Księgi Lamentacji

2. CZŁOWIEK W MISTERIUM CHRYSUSA I DUCHA ŚWIĘTEGO - CHRZEŚCIJAŃSKA ANTROPOLOGIA SOBORU WATYKAŃSKIEGO II Z PERSPEKTYWY XXI WIEKU

Cel realizacji zadania

Ojcowie Soboru Watykańskiego II w centrum swej refleksji nad dialogiem Kościoła ze światem postawili człowieka. Przedmiotem soborowej nauki nie jest abstrakcyjny byt, ale konkretny człowiek rozumiany całościowo, stanowiący jedność i całość, z ciałem i duszą, sercem i sumieniem, rozumem i wolą, rozdarty dziś między nadzieją a lękiem.

W całokształcie uwarunkowań coraz częściej stawia sobie pytanie o swoją tożsamość: kim jest? jaki jest sens cierpienia, zła i śmierci, które mimo tak wielkiego postępu nie da się wyeliminować z ludzkiej egzystencji na ziemi. Sobór wskazuje, że sens ludzkiego życia, w tym również cierpienia i śmierci, potrafi ukazać i rozjaśnić jedynie Jezus Chrystus. On bowiem Już w samym objawieniu tajemnicy Ojca i Jego miłości objawia w pełni człowieka samemu człowiekowi i okazuje mu najwyższe jego powołanie" (KDK, nr 22). Z tego powodu Jezus Chrystus stanowi „klucz, centrum i cel całej historii ludzkiej” (KDK, nr 10).

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Owocem przeprowadzonych badań będzie artykuł naukowy opublikowany w monografii naukowej przygotowanej z okazji 50. rocznicy otwarcia Soboru Watykańskiego II.

3. ANTROPOLOGIA W DOKUMENTACH EKUMENICZNYCH DIALOGÓW DOKTRYNALNYCH NA FORUM ŚWIATOWYM

Cel realizacji zadania

Celem projektu jest naukowe badanie najistotniejszych elementów współczesnej antropologii chrześcijańskiej obecnej w dokumentach doktrynalnych prowadzonych dialogów międzywyznaniowych. Projekt rozpisany jest na kilka lat. Polega na analizie dokumentów dialogów ekumenicznych prowadzonych na forum światowym oraz lokalnym pod kątem nauki o człowieku. Z jednej strony wskutek podziału chrześcijaństwa ukształtowały się różne antropologie (katolicka, prawosławna, protestancka, anglikańska), z drugiej zaś we współczesnym świecie, w którym człowiek wchodzi w kompetencje boskie, a z drugiej strony jest sprowadzany do poziomu zwierzęcia, chrześcijanie coraz bardziej odkrywają konieczność wspólnego zaangażowania na rzecz odkrywania i obrony prawdy o człowieku. Temat człowieka staje się jednym z istotniejszych tematów podejmowanych w dialogach ekumenicznych. Zadanie jest

bardzo trudne, ponieważ wymaga poszukiwania nowego sposobu wyrazu prawd objawionych przez Boga. Antropologia chrześcijańska musi być mocno osadzona w Objawieniu Bożym, a zarazem próbować wyrazić najgłębsze prawdy w sposób wolny od wzajemnych uprzedzeń i trudności, jakie na przestrzeni wieków powstały w poszczególnych Kościołach i Wspólnotach eklesjalnych.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów, jakim jest m.in. monografia konieczne będzie dokonanie naukowej, krytycznej kwerendy końcowych dokumentów dialogów ekumenicznych pod kątem obecności w nich tematów antropologicznych. Następnie podjęte zostanie tłumaczenie dokumentów na język polski, aby w ostatecznie zredagowanej monografii czytelnik mógł zapoznać się z tekstami źródłowymi. W miarę postępu badań tłumaczone teksty będą publikowane w literaturze teologicznej o charakterze ekumenicznym i międzywyznaniowym. W roku 2014 planowana jest systematyzacja geografii dialogów ekumenicznych podejmujących aspekty antropologiczne.

4. JEDNOŚĆ CHRZEŚCIJAN: UTOPIA CZY RZECZYWISTOŚĆ? – PRÓBA OCENY SYTUACJI EKUMENICZNEJ ORAZ WSKAZANIE PERSPEKTYW DZIAŁANIA CHRZEŚCIJAN W 50 LAT PO DEKRECIE „UNITATIS REINTEGRATIO”

Cel realizacji zadania

Soborowy przełom w sprawie jedności chrześcijan oznaczał włączenie się Kościoła katolickiego w ruch ekumeniczny. Przyczyniło się to do niesamowitego zdynamizowania działań na rzecz jedności chrześcijan. Ruch ekumeniczny zaczął przeżywać dynamiczny rozwój. Bardzo znacząco wzrosła liczba prowadzonych dialogów dwustronnych, w których jednym z uczestników był właśnie Kościół katolicki. Po niemal 50 latach od ogłoszenia dekretu „Unitatis reintegratio” warto podjąć wysiłek badawczy w celu dokonania pewnego podsumowania i oceny osiągnięć na niwie jedności chrześcijan. Potrzebna jest też próba wskazania najważniejszych perspektyw dalszych działań przyczyniających się do urzeczywistniania jedności uczniów Chrystusa.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Jedność chrześcijan w coraz bardziej zatowizowanym społeczeństwie wydaje się sprawą istotną. Chrześcijaństwo skoncentrowane wokół osoby Jezusa Chrystusa i Jego nauki o miłości bliźniego oraz podejmujące odważnie posługę przewycięzania podziałów wydaje się źródłem autentycznej nadziei na jedność nie tylko w wymiarze religijnym, ale również ogólnospołecznym. Owocem prowadzonych badań będzie artykuł naukowy.

5. DIAGNOZA ŚRODOWISKA KATECHETYCZNEGO

Cel realizacji zadania

Przedmiotem tej diagnozy będą wartości religijno-moralne młodzieży Kujaw Wschodnich. Przedmiotem tej diagnozy katechetycznej będą wartości religijno-moralne młodzieży ponadgimnazjalnej uczącej się we Włocławku. Do szkół ponadgimnazjalnych Włocławka uczęszcza młodzież z regionu otaczającego Włocławek.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Publikacja artykułu naukowego ukazującego charakterystykę wartości religijno-moralnych młodzieży Kujaw Wschodnich.

6. KONSUMIZM WE WSPÓŁCZESNYCH SPOŁECZEŃSTWACH

Cel realizacji zadania

Zadanie ma na celu ukazanie teologicznomoralnej problematyki zjawiska konsumizmu. Analizując konsumizm w szerokim kontekście etycznym i teologiczno moralnym zostanie podjęta próba najpierw określenia zjawiska konsumizmu, by następnie dokonać jego oceny moralnej. Podbudowę tej części stanowią będą analizy obrazu współczesnego świata, warunków życia jak również zmian i przeobrażeń zachodzących we współczesnym świecie.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Wyniki badań zostaną przedstawione w przygotowywanej monografii.

2) tematy rozpoczęte w 2014 roku

1. KATECHETA I KATECHIZOWANY W SIECI

Cel realizacji zadania

Celem projektu jest odpowiedź na pytanie, w jakim zakresie Internet może być narzędziem katechetycznym i miejscem ewangelizacji. Są przesłanki – przede wszystkim w nauczaniu Benedykta XVI i obecnego papieża Franciszka – aby widzieć w Sieci współczesny Areopag, na którym nie może zabraknąć także młodych katolików. Dzięki urządzeniom mobilnym, zwłaszcza popularnym tabletom, a także tablicom interaktywnym, istnieje możliwość wykorzystania Internetu w edukacji szkolnej.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Rezultaty pracy badawczej zostaną udostępnione w monografii „Katecheta i katechizowany w Sieci”.

2. MIEJSCE DOKTRYNY MORALNEJ W WIELKICH RELIGIACH ŚWIATA

Cel realizacji zadania

Celem badania jest ukazanie nauki moralnej jako integralnego składnika najważniejszych systemów religijnych oraz jej ścisłych związków z ogólną wizją świata i człowieka, na gruncie tych systemów przyjmowaną.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Wyniki badań zostaną wykorzystane w przygotowaniu i przeprowadzeniu wykładu monograficznego poświęconego zagadnieniom etycznym, podnoszonym przez wielkie religie świata.

3. METAFIZYCZNE PODSTAWY ANGELOGII ŚW. TOMASZA Z AKWINU

Cel realizacji zadania

Ukazanie ścisłego związku zachodzącego pomiędzy nauką o substancjach czysto-duchowych, sformułowaną przez Doktora Anielskiego oraz podstawowymi pojęciami wypracowanymi na gruncie jego filozofii bytu.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Elementy projektu zostaną włączone w skład szerszego opracowania poświęconego tematyce angelologicznej.

4. EGZEGEZA FILOZOFICZNA WYBRANYCH FRAGMENTÓW EWANGELII W PERSPEKTYWIE ANTROPOLOGII "POJEDYNCZEGO" S. KIERKEGAARDA

Cel realizacji zadania

Celem jest przedstawienie obrazu Jezusa - Syna Bożego w ramach antropologii człowieka jako istoty nie tylko gatunkowo, ale indywidualnie niepowtarzalnej, oraz opracowanie odpowiedzi na głosy z konferencji: "Debata o książce 'Pomazaniec' Mariana Grabowskiego" 1-3 marca 2012.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Publikacja wyników w postaci monografii naukowej.

5. KWESTIA GLOBALNA. WYBRANE ZAGADNIENIA Z PERSPEKTYWY NAUCZANIA SPOŁECZNEGO KOŚCIOŁA

Cel realizacji zadania

Celem projektu jest przedstawienie kilku ważnych tematów, które współcześnie są analizowane w skali globalnej. Pierwszym z nich jest sama globalizacja z szansami i zagrożeniami, jakie ze sobą niesie. Następnie zaprezentowane zostaną zagadnienia ekologii, rozwoju integralnego, pokoju oraz wojny. Tematy te zostaną przedstawione z perspektywy nauczania społecznego Kościoła.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Rezultaty badań zostaną udostępnione w postaci monografii naukowej.

6. KSIĘGA KOHELETA. WPROWADZENIE, TŁUMACZENIE, INTERPRETACJA

Cel realizacji zadania

Celem zadania badawczego jest opracowanie nowego wprowadzenia, tłumaczenia oraz komentarza do Księgi Koheleta

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Rezultaty badań zostaną opublikowane w formie książkowej jako komentarz biblijny w ramach serii Wydawnictwa św. Pawła w Częstochowie "Nowy Komentarz Biblijny. Stary Testament".

7. WIARA I METODA W INTERPRETACJI BIBLIJ. PRZEKAZ WIARY CZY PRZEKAZ WIEDZY: BIBLIJNA INTERPRETACJA NA ROZDROŻU

Cel realizacji zadania

Jest to próba odnowienia hermeneutyki biblijnej, podporządkowanej hermeneutyce metody w duchu hermeneutyki wiary. Interpretacja biblijna nie może zawierać wyłącznie wykładu sensu historycznego Biblii, lecz musi obejmować apel, skierowany do współczesnego czytelnika. Projekt ma celu wypracowanie zasad łączących obydwie hermeneutyki.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Wykład podczas 51. Sympozjum Biblistów Polskich; planowana publikacja w Zeszytach Naukowych Stowarzyszenia Biblistów Polskich.

8. WYGNANIE BABILOŃSKIE W 2 KRL 24-25; 2 KRN 36; JR 52

Cel realizacji zadania

Celem projektu jest opracowanie hermeneutyki końca jako klucza interpretacyjnego w lekturze Ksiąg Królewskich. Jako narzędzie badawcze zostanie wykorzystana hermeneutyka przedstawień katastrof historycznych, uwzględniająca strategie narracyjne i retoryczne, stosowane do opisu doświadczeń granicznych.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Elementy projektu zostaną przedstawione w ramach wykładów na studiach podyplomowych w zakresie teologii na WT UMK, w całości zaś zostanie włączony do planowej monografii "Po-końcu: historia, polityka, religia w Księgach Królewskich".

9. IDEA HISTORII W KSIĘGACH KRÓLEWSKICH

Cel realizacji zadania

Celem jest opracowanie hermeneutyki biblijnej historiografii w oparciu o analizę idei historii w Księgach Królewskich. Odwołanie się do różnych teorii sposobów przedstawiania historii pozwoli na ukazanie wyróżniającego charakteru rozumienia historii w Biblii.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Projekt stanowi rozdział planowej monografii „Po-końcu: historia, polityka, religia w Księgach Królewskich”.

10. REFORMY RELIGIJNE W KSIĘGACH KRÓLEWSKICH

Cel realizacji zadania

Idea reformy religijnej oznacza zmianę paradygmatu zachowań religijnych w obrębie tego samego systemu religijnego. Wykorzystując narzędzia badawcze socjologii religii zostanie przeprowadzona analiza tekstów w 1 Krl 12-14; 2 Krl 18-20; 2 Krl 22-23, uwzględniająca ich wkład w rozumienie natury zmiany i rozwoju religii.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Temat stanowi podstawę wykładu w ramach studiów podyplomowych w zakresie teologii na WT UMK.

11. PANOWANIE SALOMONA. INTERPRETACJA I TEOLOGIA 1 KRL 1 -11

Cel realizacji zadania

Celem zadania jest przekład tekstu 1 Krl 1 - 11 z języka oryginalnego oraz opracowanie krytycznego komentarza, obejmującego zarówno jego kontekst i strukturę, jak i szczegółową egzegezę oraz elementy jego relektury z perspektywy Nowego Testamentu.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Projekt stanowi część komentarza naukowego do 1 Księgi Królewskiej w ramach serii komentarzy biblijnych, przygotowywanych przez Wydawnictwo św. Pawła.

12. MARYJNA POBOŻNOŚĆ LUDOWA NA ZIEMI LUBAWSKIEJ

Cel realizacji zadania

Celem badania jest przeanalizowanie specyfiki pobożności uformowanej w środowisku licznie odwiedzanych sanktuariów maryjnych na Ziemi Lubawskiej (Lipy, Nowe Miasto Lubawskie - Łąki Bratiańskie, Boleszyn) oraz próba charakterystyki głównych wymiarów maryjności.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Badania posłużą porównaniu specyfiki pobożności ludowej na Ziemi Lubawskiej z głównymi zasadami pobożności maryjnej podanymi przez Sobór Watykański II oraz adhortację "Marialis cultus" i współczesne nauczanie Magisterium Kościoła. Wyniki badań posłużą do przygotowania monografii na temat maryjnego wymiaru pobożności ludowej na przykładzie Ziemi Lubawskiej.

13. DUCHOWOŚĆ LAIKATU W ŚWIETLE NAUCZANIA OJCA FRANCISZKA VARILLONA

Cel realizacji zadania

Celem zaplanowanego badania jest ukazanie roli i znaczenia ludzi świeckich w Kościele oraz to w jaki sposób o. Franciszek kształtuje ich życie duchowe w oparciu o Ewangelię.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Przygotowanie artykułu naukowego do jednego z czasopism w zakresie teologii duchowości, to efekt naukowy, zaś praktycznym efektem może być odkrycie w duchowości laikatu kolejnej postaci spośród teologów, która ułatwia ludziom świeckim rozwój duchowy poprzez praktyczne wskazania z duchowości ignacjańskiej.

14. POSOBOROWA TEOLOGIA LAIKATU I SKUTKI PASTORALNE

Cel realizacji zadania

Celem badania jest krytyczna analiza posoborowego nauczania Kościoła na temat miejsca i roli świeckich będących nie przedmiotem, ale podmiotem duszpasterskiej działalności Kościoła. Wskazane zostaną konkretne konsekwencje duszpasterskie na temat roli świeckich w parafii. Jest to szczególnie istotne w kontekście wzrastającego poczucia podmiotowości i pragnienia aktywnego zaangażowania się wiernych w życie Kościoła wynikające z odpowiedzialności za wspólnotę wiary.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Efektem praktycznym będzie pogłębione studium soborowej koncepcji roli świeckich w Kościele, które może przyczynić się do odkrywania przez nich swej podmiotowości we wspólnocie Kościoła lokalnego i parafialnego. Zamierzonym efektem naukowym jest przygotowanie monografii na temat posoborowej teologii świeckich i konsekwencji duszpasterskich.

15. HISTORIA I TEOLOGIA MISJI

Cel realizacji zadania

Celem projektu jest opracowanie historii misji jako jednego z głównych zadań Kościoła. Drugą część badania polegać będzie na usystematyzowaniu nauki Kościoła i teologów na temat genezy, istoty i natury misyjnej działalności Kościoła w kontekście współczesnego pluralizmu wyznaniowego i religijnego.

Planowane efekty naukowe i praktyczne

Efektem praktycznym będzie usystematyzowanie wiedzy teologicznej na temat istoty, natury i form urzeczywistniania misyjnego posłannictwa Kościoła. Jako efekt naukowy planowane jest przygotowanie i wydanie pierwszego w Polsce podręcznika misjologii.